

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

Czesław Wawrzyniak:	Udział muzeum jenieckiego w procesie powszechnej edukacji historycznej (na przykładzie Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach)	7
Wiesław Lesiuk:	Ponadregionalna rola i znaczenie Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu z perspektywy jego trzydziestolecia	23
Edmund Nowak:	Symbolika Łambinowic (fakty i mity) .	39
Stanisław Senft:	Początki pracy naukowo-badawczej Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu	59
Czesław Madajczyk:	Jeńcy wojenni z krajów podbitych przez Trzecią Rzeszę	69
Róża Bednorz:	Kobiety-żołnierze Powstania Warszawskiego w obozach jenieckich	79
Stanisław Jaczyński:	Polscy jeńcy wojenni w obozach NKWD. Maj 1940—sierpień 1941	97
Leon Antoni Sulek:	Polacy, żołnierze Armii Czerwonej w niewoli fińskiej (grudzień 1939—wrzesień 1944) .	111
Stanisław Sławomir Nicieja:	Tadeusz Adam Zieliński (1907—1993) — rzeźbiarz Madonny Kozielskiej	125

MATERIAŁY

Norbert Honka:	Życie religijne w obozach dla polskich jeńców wojennych podczas II wojny światowej. Stan i potrzeby badawcze	139
Danuta Kisielewicz:	Pomoc Ignacego Paderewskiego żołnierzom polskim w czasie II wojny światowej . .	153
Krzysztof Walczewski:	Muzeum Woldenberczyków w Dobiegniewie	171
Zdzisław Sawicki:	Muzeum Katyńskie	179

WSPOMNIENIA I RELACJE

Josef Almogi:	Wspomnienia z niewoli. (Mój pobyt w obozie łambinowickim)*	185
Adam Rząsa:	Moja wojenna tułaczka	189

ARCHIWUM

Jerzy Ciesielski:	Z prac Wojskowej Komisji Archiwalnej w archiwach rosyjskich	195

RECENZJE I OMÓWIENIA

Andrzej Bukowski:	Za drutami oflagów. Dziennik oficera 1939—1945, Warszawa 1993, 182 s. (Danuta Kisielewicz)	213
Tadeusz Dubicki:	Żołnierze polscy internowani w Rumunii w latach 1939—1941, Łódź 1990, 442 s. (Róża Bednorz)	219
Kira Gałczyńska:	Konstanty Ildefons Gałczyński — Kriegs- gefangener 5700, Opole 1993, 59 s. (Krys- tyna Kossakowska-Jarosz)	223
Damian Tomczyk:	Najmłodszy jeńcy w historii wojen. Powstań- cy warszawscy w Stalagu 344 Lamsdorf, Opole 1993 (Janusz Sawczuk)	227

BIBLIOGRAFIA

Ewa Wyglenda:	Bibliografia zawartości „Łąbinowickiego Rocznika Muzealnego” T. 1: 1974 — T. 16: 1993	231

KALENDARIUM

Kalendarium katyńskie (kwiecień 1990 — maj 1994) — Zdzisław Sawicki, Jędrzej Tu- cholski	253
Kalendarium łąbinowickie (sierpień 1964 — sierpień 1994) — Edmund Nowak	261

SPIS ILUSTRACJI

TABLE OF CONTENTS

ARTICLES

Czesław Wawrzyniak:	The Contribution of Prisoner-of-War Museums to the Process of Universal Historical Education (as Exemplified by the Central Prisoner-of-War Museum in Łambinowice-Opole)	7
Wiesław Lesiuk:	The Supraregional Role and Importance of the Central Prisoner-of-War Museum in Łambinowice-Opole Seen from the Perspective of Its Thirty Years of Existence	23
Edmund Nowak:	The Symbolism of Łambinowice (Facts and Myths)	39
Stanisław Senft:	The Initial Stage of Research Work of the Central Prisoner-of-War Museum in Łambinowice-Opole	59
Czesław Madajczyk:	Prisoners of War from Countries Conquered by the Third Reich	69
Róża Bednorz:	Women-Soldiers of the Warsaw Insurrection in Prisoner-of-War Camps	79
Stanisław Jaczyński:	Polish Prisoners of War in the Camps of the NKVD. May 1940—August 1941	97
Leon Antoni Sułek	Poles, Soldiers of the Red Army, in Finnish Captivity (December 1939—September 1944)	111
Stanisław Sławomir Nicieja:	Tadeusz Adam Zieliński (1907—1993) — the Sculptor of the Madonna of Kozielsk	125

MATERIALS

Norbert Honka:	Religious Life in Camps for Polish Prisoners of War during the Second World War. The State and Requirements of Research	139
Danuta Kisielewicz:	Ignacy Paderewski's Assistance to Polish Soldiers during the Second World War	153
Krzysztof Walczewski:	The Dobiegniew Museum of the Woldenberg Oflag EX-POWs	171
Zdzisław Sawicki:	The Katyn Museum	179

REMINISCENCES AND ACCOUNTS

- Josef Almogi: Recollections from Captivity. (My Internment in the Łambinowice Camp) . . . 185
- Adam Rząsa: My Wartime Exile . . . 189

ARCHIVES

- Jerzy Ciesielski: From Research Conducted by the Military Archival Commission at the Russian Archives . . . 195

REVIEWS AND DISCUSSIONS

- Andrzej Bukowski: Behind the Barbed Wires of Oflag. An Officer's Diary 1939—1945, Warsaw 1993, 382 p. (reviewed by Danuta Kisielewicz) 213
- Tadeusz Dubicki: Polish Soldiers Interned in Romania in the Years 1939—1941, Łódź 1990, 442 p. (reviewed by Róża Bednorz) . . . 219
- Kira Gałczyńska: Konstanty Ildefons Gałczyński — Kriegsgefangener 5700, Opole 1993, 59 p. (reviewed by Krystyna Kossakowska-Jarosz) . 223
- Damian Tomczyk: The Youngest Prisoners of War Recorded in Military History. Warsaw Insurgents in the Stalag 344 Łamsdorf, Opole 1993, 127 p. (reviewed by Janusz Sawczuk) . . . 227

BIBLIOGRAPHY

- Ewa Wyglenda: The Review of Contents of „The Łambinowice Museum Yearbook” Vol. 1 : 1974 — Vol. 16 : 1993 . . . 231

CHRONOLOGY

- The Katyn Calendarium (April 1990—May 1994) — Zdzisław Sawicki, Jędrzej Tucholski . . . 253
- The Łambinowice Calendarium (August 1964—August 1994) — Edmund Nowak 261

LIST OF ILLUSTRATIONS

INHALTSVERZEICHNIS

ARTIKEL

Czesław Wawrzyniak:	Der Beitrag des Kriegsgefangenenmuseums zur historischen Unterweisung der Bevölkerung (dargestellt am Beispiel des Zentralmuseums für Kriegsgefangene in Łambinowice-Opole)	7
Wiesław Lesiuk:	Die überregionale Rolle und Bedeutung des Zentralmuseums für Kriegsgefangene in Łambinowice-Opole aus der Sicht seiner 30-jährigen Tätigkeit	23
Edmund Nowak:	Die Symbolik von Łambinowice (Fakten und Mythen)	39
Stanisław Senft:	Die Anfänge der forschungs- und wissenschaftlichen Tätigkeit des Museums für Kriegsgefangene in Łambinowice-Opole	59
Czesław Madajczyk:	Die Kriegsgefangenen aus den vom Dritten Reich eroberten Ländern	69
Róża Bednorz:	Die Soldatinnen aus dem Warschauer Aufstand in Kriegsgefangenenlagern	79
Stanisław Jaczyński:	Polnische Kriegsgefangene in den NKWD — Lagern. Mai 1940—August 1941	97
Leon Antoni Sułek:	Polnische Soldaten der Roten Armee in finnischer Gefangenschaft (Dezember 1939—September 1944)	111
Stanisław Sławomir Nicieja:	Tadeusz Adam Zieliński (1907—1993), Bildhauer. Schöpfer der Madonna von Kozielsk	125

MATERIALIEN

Norbert Honka:	Das religiöse Leben in den Lagern für polnische Kriegsgefangene während des Zweiten Weltkrieges. Bisheriger Forschungsstand und künftige Notwendigkeiten	139
Danuta Kisielewicz:	Hilfsmassnahmen von Ignacy Paderewski für polnische Soldaten während des Zweiten Weltkrieges	153
Krzysztof Walczewski:	Das Museum der Woldenberger in Dobiegnowo	171
Zdzisław Sawicki:	Das Museum von Katyn	179

ERINNERUNGEN UND BERICHTE

- Josef Almogi: Erinnerungen aus der Gefangenschaft.
(Mein Aufenthalt im Łambinowicer Lager) 185
- Adam Rząsa: Meine Irrfahrt während des Krieges . . 189

ARCHIVMATERIAL

- Jerzy Ciesielski: Von der Tätigkeit der Archivkommission der
Armee in den russischen Archiven . . 195

REZENSIONEN UND BUCHBESPRECHUNGEN

- Andrzej Bukowski: Za drutami oflagów. Dziennik oficera
1939—1945. (Hinter dem Stacheldraht der
Offizierslager. Tagebuch eines Offiziers
1939—1945), Warszawa 1939, 382 S. (Re-
zensent: Danuta Kisiielewicz) 213
- Tadeusz Dubicki: Żołnierze polscy internowani w Rumunii
w latach 1939—1941. (In Rumänien inter-
nierte polnische Soldaten in den Jahren
1939—1945), Łódź 1990, 442 S. (Rezensent:
Róża Bednorz) 219
- Kira Gałczyńska: Konstanty Ildefons Gałczyński — Kriegs-
gefangener 5700, Opole 1993, 59 S. (Re-
zensent: Krystyna Kossakowska-Jarosz) 223
- Damian Tomczyk: Najmłodsi jeńcy w historii wojen. Powstań-
cy Warszawscy w Stalagu 344 Lamsdorf.
(Die jüngsten Gefangenen der Kriegsge-
schichte. Warschauer Aufständische im Stal-
ag 344 Lamsdorf), Opole 1993, (Rezensent:
Janusz Sawczuk) 227

BIBLIOGRAPHIE

- Ewa Wyglenda: Inhaltsverzeichnis des „Łambinowicer Mu-
seumsjahrbuches“, von Band 1: 1974 bis
Band 16: 1993 231

KALENDARIUM

- Kalendarium von Katyn (April 1990—Mai
1994) — Zdzisław Sawicki, Jędrzej Tuchol-
ski 253
- Kalendarium von Łambinowice (August
1964—August 1994) — Edmund Nowak 261

BILDERVERZEICHNIS

Тлумаченне спісу трэці на язык англійскі Анна Monkiewicz; на язык німецкі
Александра Trzcielińska-Polus.